Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

22. november 2012 *

»Retligt samarbejde i civile sager — forordning (EF) nr. 1346/2000 — insolvensbehandling — begrebet »insolvensbehandlingens afslutning« — spørgsmålet, om den ret, ved hvilken der er indledt en sekundær insolvensbehandling, har mulighed for at bedømme skyldnerens insolvens — muligheden for at indlede en likvidation som sekundær insolvensbehandling, når hovedinsolvensbehandlingen er en beskyttelsesprocedure«

I sag C-116/11,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu (Polen) ved afgørelse af 21. februar 2011, indgået til Domstolen den 7. marts 2011, i sagen:

**Bank Handlowy w Warszawie SA,**

**PPHU »ADAX«/Ryszard Adamiak**

mod

**Christianapol sp. z o.o.,**

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Tizzano, og dommerne A. Borg Barthet, J.-J. Kasel, M. Safjan og M. Berger (refererende dommer),

generaladvokat: J. Kokott

justitssekretær: fuldmægtig K. Sztranc-Sławiczek,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 22. marts 2012,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Bank Handlowy w Warszawie SA ved juridisk konsulent Z. Skórczyński

— Christianapol sp. z o.o. ved juridisk konsulent M. Barłowski, bistået af adwokaci P. Saigne og M. Le Berre

— den polske regering ved M. Szpunar, M. Arciszewski og B. Czech, som befuldmægtigede

* Processprog: polsk.

— den spanske regering ved S. Centeno Huerta, som befuldmægtiget

— den franske regering ved G. de Bergues, B. Beaupère-Manokha og N. Rouam, som befuldmægtigede

— Europa-Kommissionen ved M. Wilderspin og A. Stobiecka-Kuik, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 24. maj 2012,

afsagt følgende

## Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 4, stk. 1, og stk. 2, litra j), samt artikel 27 i Rådets forordning (EF) nr. 1346/2000 af 29. maj 2000 om konkurs (EFT L 160, s. 1), som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 788/2008 af 24. juli 2008 (EUT L 213, s. 1, herefter »forordningen«).

2 Anmodningen er blevet indgivet under en insolvensbehandling indledt i Polen på begæring af Bank Handlowy w Warszawie SA (herefter »Bank Handlowy«) og PPHU »ADAX«/Ryszard Adamiak (herefter »Adamiak«) mod Christianapol sp. z o.o. (herefter »Christianapol«), der er et polsk selskab, i forbindelse med en beskyttelsesprocedure, som tidligere var blevet indledt i Frankrig.

### Retsforskrifter

*EU-retten*

3 Følgende fremgår af 2., 12., 19., 20. og 23. betragtning til forordningen:

»(2) Det er en forudsætning for et velfungerende indre marked, at grænseoverskridende insolvensbehandlinger kan afvikles rationelt og effektivt. Vedtagelsen af denne forordning er nødvendig for at virkeliggøre dette mål, som henhører under det civilretlige samarbejde som omhandlet i traktatens artikel 65.

[...]

(12) Ved denne forordning bliver det muligt at indlede hovedinsolvensbehandlingen i den medlemsstat, hvor centret for skyldnerens hovedinteresser befinder sig. En sådan hovedinsolvensbehandling har universel gyldighed og omfatter alle skyldnerens aktiver. For at beskytte de mange forskellige interesser gør denne forordning det muligt at indlede en sekundær insolvensbehandling, som afvikles parallelt med hovedinsolvensbehandlingen. Den sekundære insolvensbehandling kan indledes i den medlemsstat, hvor skyldneren har et forretningssted. Den sekundære insolvensbehandling har kun virkning for de aktiver, som befinder sig på den pågældende medlemsstats område. Ufravigelige regler om samordning med hovedinsolvensbehandlingen sikrer den nødvendige ensartethed i Fællesskabet.

[...]

(19) Sekundære insolvensbehandlinger kan tjene forskellige formål ud over at beskytte lokale interesser. Der kan være tilfælde, hvor skyldnerens bo er for kompliceret til at blive administreret under ét, eller hvor forskellene i de berørte retssystemer er så store, at der kan opstå vanskeligheder i forbindelse med udvidelsen af virkningerne efter lovgivningen i den

medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt, til de øvrige medlemsstater, hvor aktiverne befinder sig. Kurator for hovedinsolvensbehandlingen kan derfor indgive begæring om indledning af sekundære insolvensbehandlinger, når en effektiv forvaltning af boet gør det påkrævet.

(20) Hovedinsolvensbehandlingen og de sekundære insolvensbehandlinger vil dog kun kunne medvirke til en effektiv realisation af konkursmassen, hvis der foretages en samordning af alle de indledte insolvensbehandlinger. […] For at sikre hovedinsolvensbehandlingens forrang bør kurator for denne insolvensbehandling have flere muligheder for at øve indflydelse på de samtidige sekundære insolvensbehandlinger. Han bør f.eks. kunne fremsætte forslag om en saneringsplan eller tvangsakkord eller begære udsættelse af realisationen af aktiverne under den sekundære insolvensbehandling.

[...]

(23) Denne forordning bør for de sagsområder, den dækker, fastlægge ensartede lovvalgsregler, som på deres anvendelsesområde træder i stedet for de nationale internationalprivatretlige regler. Medmindre andet er fastsat, bør lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes (lex concursus), anvendes. Denne lovvalgsregel bør gælde både for hovedinsolvensbehandlingen og for territoriale insolvensbehandlinger. Lex concursus fastsætter alle insolvensbehandlingens virkninger, såvel de processuelle som de materielle, for de berørte personer og de berørte retsforhold. Den fastsætter alle betingelserne for en insolvensbehandlings indledning, afvikling og afslutning.«

4 I henhold til forordningens artikel 1, stk. 1, finder den anvendelse på »kollektive bobehandlinger som følge af en skyldners insolvens, der medfører, at skyldneren helt eller delvis mister rådigheden over sine aktiver, og at der udpeges en kurator«.

5 Ved »insolvensbehandling« forstås i henhold til forordningens artikel 2, litra a), »de i artikel 1, stk. 1, nævnte kollektive bobehandlinger«. I samme bestemmelse præciseres, at »disse bobehandlinger er opført i bilag A«.

6 Den liste over bobehandlinger, der er indeholdt i forordningens bilag A, nævner for så vidt angår Frankrig en »procédure de sauvegarde« (beskyttelsesprocedure).

7 Forordningens artikel 3 bestemmer:

»1. Retterne i den medlemsstat, på hvis område centret for skyldnerens hovedinteresser befinder sig, har kompetence til at indlede insolvensbehandling. For selskabers og juridiske personers vedkommende anses det vedtægtsmæssige hjemsted for at være centret for skyldnerens hovedinteresser, medmindre andet godtgøres.

2. Befinder centret for skyldnerens hovedinteresser sig på en medlemsstats område, har retterne i en anden medlemsstat kun kompetence til at indlede insolvensbehandling mod denne skyldner, hvis han har et forretningssted på denne anden medlemsstats område. Denne insolvensbehandling kan kun omfatte den del af skyldnerens aktiver, som befinder sig på sidstnævnte medlemsstats område.

3. Er der indledt insolvensbehandling i henhold til stk. 1, bliver en insolvensbehandling, som senere indledes i henhold til stk. 2, en sekundær insolvensbehandling. Denne insolvensbehandling skal være en likvidation.

[...]«

8 Forordningens artikel 4 bestemmer:

»1. Medmindre andet er fastsat i denne forordning, er det konkurslovgivningen i den medlemsstat, på hvis område insolvensbehandlingen indledes, der gælder for insolvensbehandlingen og dens virkninger.

2. Lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes, er bestemmende for betingelserne for insolvensbehandlingens indledning og afslutning samt for dens forløb. Lovgivningen bestemmer navnlig:

[...]

j) betingelserne for og virkningerne af insolvensbehandlingens afslutning, navnlig ved tvangsakkord

[...]«

9 Forordningens artikel 16 opstiller princippet om anerkendelse af insolvensbehandlingens virkninger på følgende måde:

»1. Enhver afgørelse om indledning af insolvensbehandling, der træffes af en ret i en medlemsstat, som har kompetence i henhold til artikel 3, anerkendes i alle de øvrige medlemsstater, så snart den får virkning i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt.

[...]«

10 Forordningens artikel 25 præciserer dette princips anvendelsesområde som følger:

»1. Retsafgørelser, som træffes af den ret, hvis afgørelse om indledning af insolvensbehandling anerkendes i overensstemmelse med artikel 16, og som vedrører gennemførelsen og afslutningen af insolvensbehandlingen, samt en af denne ret stadfæstet tvangsakkord anerkendes umiddelbart. […]«

11 Forordningens artikel 26 fastsætter en undtagelse til dette princip og tillader en medlemsstat at nægte at anerkende en insolvensbehandling, der er indledt i en anden medlemsstat, hvis anerkendelsen eller fuldbyrdelsen »vil få virkninger, som klart strider mod grundlæggende retsprincipper i denne medlemsstat, herunder navnlig de forfatningssikrede individuelle rettigheder og friheder«.

12 Forordningens artikel 27 bestemmer:

»Har en medlemsstats ret i henhold til artikel 3, stk. 1, indledt en insolvensbehandling, som er anerkendt i en anden medlemsstat (hovedinsolvensbehanding), kan der i denne anden medlemsstat, hvor en ret har kompetence i henhold til artikel 3, stk. 2, indledes en sekundær insolvensbehandling, uden at der i denne anden medlemsstat tages stilling til, om skyldneren er insolvent. Denne insolvensbehandling skal være en af de bobehandlinger [vedrørende likvidation], der er nævnt i bilag B. Insolvensbehandlingen kan kun vedrøre de af skyldnerens formuegenstande, som befinder sig på denne anden medlemsstats område.«

13 Afviklingen af den sekundære insolvensbehandling er reguleret i forordningens artikel 28-38. Med henblik på at sikre samordningen mellem hovedinsolvensbehandlingen og den sekundære insolvensbehandling fastsætter artikel 31, stk. 1, en samarbejds- og oplysningspligt for kurator for hovedinsolvensbehandlingen og kurator for den sekundære insolvensbehandling.

14 Forordningens artikel 33, stk. 1, gør det muligt at udsætte den sekundære insolvensbehandling. Den bestemmer:

»Den ret, der har indledt den sekundære insolvensbehandling, udsætter helt eller delvis likvidationen efter anmodning fra kurator for hovedinsolvensbehandlingen, dog således at retten kan kræve, at kurator for hovedinsolvensbehandlingen i så fald træffer alle passende foranstaltninger for at sikre kreditorernes interesser i den sekundære insolvensbehandling og enkelte kreditorgruppers interesser. Anmodningen fra kurator i hovedinsolvensbehandlingen kan i øvrigt kun afvises, hvis den helt klart er uden interesse for kreditorerne i hovedinsolvensbehandlingen. Udsættelsen af likvidationen kan kræves for højst tre måneder. Den kan forlænges for tidsrum af samme længde.«

15 Forordningens artikel 34, stk. 1, som omhandler afslutningen af den sekundære insolvensbehandling, bestemmer:

»Hvis den lovgivning, der finder anvendelse på den sekundære insolvensbehandling, åbner mulighed for at afslutte insolvensbehandlingen uden likvidation ved hjælp af en saneringsplan, en tvangsakkord eller en tilsvarende foranstaltning, har kurator for hovedinsolvensbehandlingen beføjelse til selv at foreslå en sådan foranstaltning.

Afslutningen af den sekundære insolvensbehandling ved en af de i første afsnit omhandlede foranstaltninger kan kun finde sted med samtykke fra kurator for hovedinsolvensbehandlingen eller, hvis denne ikke giver sit samtykke, hvis foranstaltningen ikke berører de økonomiske interesser, som kreditorerne i hovedinsolvensbehandlingen har.«

*Nationale bestemmelser*

16 Proceduren til beskyttelse af virksomheder er i fransk ret reguleret i artikel L. 620-1 ff. i code de commerce (handelslovbogen). I den affattelse, som fulgte af lov nr. 2005-845 af 26. juli 2005, der finder anvendelse på det i hovedsagen foreliggende tilfælde, bestemte artikel 620-1:

»Der indføres en beskyttelsesprocedure (procédure de sauvegarde), som indledes på begæring af en skyldner som omhandlet i artikel L. 620-2, der godtgør at have vanskeligheder, som skyldneren ikke kan overvinde, og som medfører, at skyldneren må ophøre med sine betalinger. Denne procedure har til formål at fremme en omstrukturering af virksomheden, således at den kan fortsætte med erhvervsvirksomhed, bevare arbejdspladser og afvikle gæld.

Beskyttelsesproceduren udmøntes i en plan, der vedtages ved dom efter en observationsperiode […]«

## De faktiske omstændigheder i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

17 Christianapol, hvis vedtægtsmæssige hjemsted ligger i Łowyń (Polen), er et 100% ejet datterselskab af et tysk selskab, som selv er 90% ejet af et fransk selskab.

18 Ved dom af 1. oktober 2008 indledte tribunal de commerce de Meaux (handelsretten i Meaux) (Frankrig) en insolvensbehandling mod Christianapol. Den franske ret støttede sin kompetence på en konstatering af, at centret for skyldnerens hovedinteresser befinder sig i Frankrig. Retten indledte en beskyttelsesprocedure med den begrundelse, at skyldneren ikke befandt sig i en situation, hvor denne måtte ophøre med betalinger, men at skyldneren snart ville befinde sig i en sådan situation, hvis der ikke hurtigt blev foretaget en finansiel omstrukturering.

19 Den 21. april og den 26. juni 2009 indgav Bank Handlowy, der har hjemsted i Warszawa (Polen), i sin egenskab af Christianapols kreditor en begæring til den forelæggende ret om indledning af en sekundær insolvensbehandling af Christianapol i henhold til forordningens artikel 27. For det tilfælde, at det i henhold til forordningens artikel 26 skulle blive fastslået, at tribunal de commerce de Meaux' dom af 1. oktober 2008 stred mod grundlæggende retsprincipper, indgav Bank Handlowy en subsidiær begæring om indledning af en insolvensbehandling i henhold til polsk ret.

20 Den 20. juli 2009 tiltrådte tribunal de commerce de Meaux Christianapols beskyttelsesplan, og retten fastsatte herved en betaling af gælden over ti år samt nedlagde forbud mod overdragelse af virksomheden beliggende i Łowyń og af visse af skyldnerens aktiver. Den franske ret opretholdt den tidligere foretagne indsættelse af befuldmægtigede indtil afslutningen af proceduren til prøvelse af fordringer og de befuldmægtigedes fremlæggelse af deres endelige rapport vedrørende opgaven. I dommen udpegede retten desuden en tilsynsførende til overvågning af planens gennemførelse.

21 Den 2. august 2009 indgav en anden kreditor, Adamiak, der har hjemsted i Łęczyca (Polen), ligeledes begæring om indledning af en likvidation i henhold til polsk ret.

22 Christianapol havde oprindelig anmodet om afvisning af begæringen om indledning af en sekundær insolvensbehandling i Polen, da en sådan behandling var i strid med beskyttelsesprocedurens formål og art. Efter at den franske ret havde tiltrådt beskyttelsesplanen, gjorde Christianapol gældende, at det var ufornødent at træffe afgørelse i sagen om indledning af en sekundær insolvensbehandling, for så vidt som hovedinsolvensbehandlingen var afsluttet. Christianapol anførte, at selskabet opfyldte sine forpligtelser i henhold til den plan, som den franske ret havde vedtaget. Dette indebærer, at Christianapol efter polsk ret ikke har forfaldne betalingsforpligtelser, således at der ikke foreligger en begrundelse for at erklære selskabet insolvent.

23 Den forelæggende ret har henvendt sig til tribunal de commerce de Meaux med henblik på at få oplyst, om den insolvensbehandling, som den franske ret skulle tage stilling til, og som er hovedinsolvensbehandlingen i forordningens forstand, fortsat verserede. Den franske rets svar har ikke givet den fornødne afklaring. Den forelæggende ret har derfor søgt bistand hos en sagkyndig.

24 På denne baggrund har Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal [forordningens] artikel 4, stk. 1, og stk. 2, litra j), […] fortolkes således, at begrebet »insolvensbehandlingens afslutning«, der anvendes i denne bestemmelse, har en selvstændig betydning, som ikke afhænger af de ordninger, der gælder i de enkelte medlemslandes retssystemer, eller er det alene den nationale lovgivning i den medlemsstat, hvor behandlingen er indledt, der er afgørende for, hvornår insolvensbehandlingens afslutning indtræder?

2) Skal [forordningens] artikel 27 […] fortolkes således, at den nationale ret, der behandler en begæring om indledning af sekundær insolvensbehandling, aldrig kan tage stilling til, om skyldneren, over for hvem der er indledt en hovedinsolvensbehandling i en anden medlemsstat, er insolvent, eller skal bestemmelsen i stedet fortolkes således, at en national ret i visse situationer kan tage stilling til, om skyldneren er insolvent, navnlig når hovedinsolvensbehandlingen er en beskyttelsesprocedure, hvorunder retten har fastslået, at skyldneren ikke er insolvent (den franske beskyttelsesprocedure)?

3) Åbner fortolkningen af [forordningens] artikel 27 […] mulighed for at indlede en sekundær insolvensbehandling, hvis karakter er præciseret i forordningens artikel 3, stk. 3, andet punktum, i den medlemsstat, hvor alle den insolvente skyldners aktiver befinder sig, når hovedinsolvensbehandlingen, der anerkendes automatisk, har karakter af beskyttelsesforanstaltning

(som det er tilfældet med den franske beskyttelsesprocedure), når der inden for rammerne heraf er vedtaget og tiltrådt en betalingsplan, når denne plan overholdes af skyldneren, og når retten har forbudt, at skyldnerens aktiver sælges?«

## Om begæringen om genåbning af den mundtlige forhandling

25 Den mundtlige forhandling blev afsluttet den 24. maj 2012, efter at generaladvokaten havde fremsat forslag til afgørelse.

26 Ved skrivelse af 29. juni 2012, indgået til Domstolen samme dag, har Christianapol anmodet Domstolen om at genåbne den mundtlige forhandling.

27 Til støtte for denne begæring har Christianapol gjort gældende, at generaladvokatens forslag til afgørelse har rejst flere spørgsmål vedrørende kurator i hovedinsolvensbehandlingens rolle i og indflydelse på den sekundære insolvensbehandling, vedrørende spørgsmålet, om beskyttelsesproceduren efter fransk ret er en insolvensbehandling i forordningens forstand, samt vedrørende spørgsmålet, om den ret, for hvilken der begæres indledning af en sekundær insolvensbehandling, har mulighed for at efterprøve skyldnerens insolvens.

28 I denne forbindelse bemærkes, at Domstolen i henhold til procesreglementets artikel 83 til enhver tid, efter at have hørt generaladvokaten, ved kendelse kan bestemme, at retsforhandlingernes mundtlige del skal genåbnes, navnlig hvis den finder, at sagen er utilstrækkeligt oplyst, eller såfremt sagen bør afgøres på grundlag af et argument, som ikke har været drøftet af parterne eller de berørte, som er omfattet af artikel 23 i statutten for Domstolen (jf. i denne retning for så vidt angår procesreglementets artikel 61 i den affattelse, der var gældende før den 1.11.2012, kendelse af 4.7.2012, sag C-62/11, Feyerbacher, præmis 6 og den deri nævnte retspraksis).

29 I det foreliggende tilfælde er Domstolen, efter at have hørt generaladvokaten, af den opfattelse, at den har kendskab til alle de omstændigheder, der er nødvendige for at besvare de forelagte spørgsmål, og at disse omstændigheder er blevet drøftet for den.

30 Christianapols begæring om genåbning af den mundtlige forhandling skal derfor forkastes.

## Om de præjudicielle spørgsmål

*Indledende bemærkninger*

31 Indledningsvis henvises til forordningens anvendelsesområde.

32 Herved bemærkes, at forordningen i henhold til artikel 1, stk. 1, finder anvendelse på kollektive bobehandlinger som følge af en skyldners insolvens, der medfører, at skyldneren helt eller delvis mister rådigheden over sine aktiver, og at der udpeges en kurator. Ved »insolvensbehandling« forstås i henhold til forordningens artikel 2, litra a), de i artikel 1, stk. 1, nævnte kollektive bobehandlinger, og i bestemmelsen præciseres, at disse er opført i forordningens bilag A.

33 Heraf følger, at når en insolvensbehandling er opført i forordningens bilag A, skal den anses for at henhøre under forordningens anvendelsesområde. Denne opførelse på listen har den direkte og bindende virkning, som er knyttet til en forordnings bestemmelser.

34 Det er ubestridt, at den beskyttelsesprocedure, som i det foreliggende tilfælde er blevet indledt af tribunal de commerce de Meaux, er blandt de procedurer, som med hensyn til Frankrig er opført i forordningens bilag A.

35 Af denne opførelse på listen, hvis rigtighed ikke er genstand for et præjudicielt spørgsmål, følger, dels at den franske beskyttelsesprocedure er omfattet af forordningens anvendelsesområde, dels at situationen for en skyldner som Christianapol, mod hvilken der er indledt en sådan procedure, skal anses for at være et tilfælde af insolvens med hensyn til anvendelsen af denne forordning.

*Det første spørgsmål*

36 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om forordningens artikel 4, stk. 2, litra j), skal fortolkes således, at begrebet »insolvensbehandlingens afslutning« har en for forordningen selvstændig betydning, eller om det skal fastlægges i henhold til den nationale lovgivning i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt, på hvilket tidspunkt denne insolvensbehandlings afslutning indtræder.

37 Den forelæggende ret har anført, at svaret på dette spørgsmål er afgørende med henblik på at fastlægge, om den hovedinsolvensbehandling, der er blevet indledt mod Christianapol i Frankrig, fortsat verserer, og med henblik på den forelæggende rets mulighed for at træffe afgørelse vedrørende Bank Handlowy og Adamiaks begæringer om indledning af en sekundær insolvensbehandling i Polen mod den samme skyldner. Det er den forelæggende rets opfattelse, at såfremt den i Frankrig indledte hovedinsolvensbehandling er afsluttet, vil den forelæggende ret – efter at have efterprøvet, om Christianapol er insolvent i henhold til national ret – kunne tage Bank Handlowy og Adamiaks begæringer til følge.

38 Disse betragtninger giver anledning til følgende bemærkninger.

39 Den forelæggende ret har med rette kvalificeret den insolvensbehandling, der er indledt i Frankrig, som hovedinsolvensbehandlingen. Denne behandling er nemlig indledt i henhold til forordningens artikel 3, stk. 1.

40 Som den forelæggende ret har anført, har en sådan hovedinsolvensbehandling universel virkning, for så vidt som den omfatter skyldnerens aktiver i alle medlemsstaterne. Når der verserer en hovedinsolvensbehandling, kan der ikke indledes endnu en hovedinsolvensbehandling. Som det fremgår af forordningens artikel 3, stk. 2 og 3, er enhver anden insolvensbehandling, der indledes i denne periode, en sekundær insolvensbehandling, som kun kan omfatte den del af skyldnerens aktiver, som befinder sig i den medlemsstat, hvor den sekundære insolvensbehandling er indledt (jf. i denne retning dom af 15.12.2011, sag C-191/10, Rastelli Davide e C., Sml. I, s. 13209, præmis 15 og den deri nævnte retspraksis).

41 I medfør af forordningens artikel 16, stk. 1, anerkendes en hovedinsolvensbehandling, der er indledt i en medlemsstat, af alle de øvrige medlemsstater, så snart den får virkning i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt. Denne regel indebærer, at retterne i de andre medlemsstater anerkender afgørelsen om indledning af en insolvensbehandling uden at kunne efterprøve den bedømmelse, som den første ret har foretaget med hensyn til sin egen kompetence (jf. i denne retning dom af 2.5.2006, sag C-341/04, Eurofood IFSC, Sml. I, s. 3813, præmis 39 og 42, og af 21.1.2010, sag C-444/07, MG Probud Gdynia, Sml. I, s. 417, præmis 27 og 29). Forordningens artikel 25 udvider denne anerkendelsesregel til også at omfatte alle afgørelser vedrørende insolvensbehandlingens gennemførelse og afslutning.

42 I det i hovedsagen foreliggende tilfælde er tribunal de commerce de Meaux' indledning af hovedinsolvensbehandlingen bl.a. baseret på en konstatering af, at centret for skyldnerens hovedinteresser, som er det eneste kriterium for den internationale kompetence, der er fastsat i forordningens artikel 3, stk. 1, befinder sig i Frankrig. Som generaladvokaten har anført i punkt 44 i forslaget til afgørelse, henhører denne konstatering under anerkendelsesprincippet, som er bindende for den forelæggende ret.

43 Heraf følger, at såfremt den hovedinsolvensbehandling, der er indledt mod Christianapol i Frankrig, skal anses for afsluttet, kan den forelæggende ret kun indlede en anden hovedinsolvensbehandling i Polen, hvis det kan godtgøres, at centret for Christianapols hovedinteresser efter indledningen af den første hovedinsolvensbehandling i Frankrig er blevet overført til Polen.

44 Henset til disse betragtninger, skal det undersøges, hvordan betydningen af begrebet »insolvensbehandlingens afslutning« skal fastlægges.

45 Som Domstolen har anført, har forordningen ikke til formål at indføre en ensartet procedure for insolvensbehandling, men at sikre, at grænseoverskridende insolvensbehandlinger kan afvikles rationelt og effektivt, således som det fremgår af anden betragtning til forordningen (Eurofood IFSC-dommen, præmis 48). I denne forbindelse fastsætter forordningen kompetence- og anerkendelsesregler samt regler vedrørende den lovgivning, der finder anvendelse på området.

46 Spørgsmålet om, hvilken lovgivning der finder anvendelse på en insolvensbehandling, er reguleret i forordningens artikel 4, som i stk. 1 i denne henseende udpeger lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område insolvensbehandlingen indledes. Samme artikels stk. 2, litra j), præciserer, at denne lovgivning bl.a. bestemmer betingelserne for og virkningerne af insolvensbehandlingens afslutning.

47 Forordningens artikel 4 fremstår således som en lovvalgsregel, og denne kvalificering bekræftes af dens 23. betragtning, hvoraf fremgår, at de ensartede lovvalgsregler, som fastsættes i forordningen, træder i stedet for de nationale internationalprivatretlige regler.

48 Som generaladvokaten har anført i punkt 32 i forslaget til afgørelse, er det kendetegnende for en lovvalgsregel, at den ikke selv besvarer et materielt retsspørgsmål, men alene fastsætter, efter hvilken lovgivning spørgsmålet skal besvares.

49 Selv om det er korrekt, at EU-retlige bestemmelser, såfremt der rejses tvivl med hensyn til deres ordlyd, skal undergives en selvstændig og ensartet fortolkning, som skal søges under hensyntagen til bestemmelsernes kontekst og det formål, der tilstræbes med den omhandlede lovgivning, har Domstolen imidlertid fastslået, at dette princip kun gælder for bestemmelser, som ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret med henblik på at fastlægge deres betydning og rækkevidde (jf. i denne retning dom af 20.10.2011, sag C-396/09, Interedil, Sml. I, s. 9915, præmis 42 og den deri nævnte retspraksis).

50 Spørgsmål vedrørende f.eks. betingelserne for og virkningerne af en insolvensbehandlings afslutning, med hensyn til hvilke forordningens artikel 4, stk. 2, litra j), udtrykkeligt henviser til national ret, kan derfor ikke undergives en selvstændig fortolkning, men skal afgøres i henhold til den lex concursus, som er bestemt til at finde anvendelse.

51 Denne analyse er ikke i strid med den omstændighed, at Domstolen i præmis 54 i Eurofood IFSC-dommen – som Christianapol og den franske regering har påberåbt sig – har fastslået, at begrebet »en afgørelse om indledning af insolvensbehandling« i den forstand, hvori det er anvendt i forordningens artikel 16, stk. 1, skal defineres ud fra de to kriterier, der fremgår af selve forordningen. Til forskel fra forordningens artikel 4 indeholder nævnte artikel 16, stk. 1, nemlig ingen udtrykkelig henvisning til national ret, men fastsætter en umiddelbart anvendelig regel i form af et princip om anerkendelse til fordel for den afgørelse om indledning af insolvensbehandling, som er truffet først.

52 Henset til disse betragtninger, skal det første spørgsmål derfor besvares med, at forordningens artikel 4, stk. 2, litra j), skal fortolkes således, at det skal fastlægges i henhold til den nationale lovgivning i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt, på hvilket tidspunkt denne insolvensbehandlings afslutning indtræder.

*Det tredje spørgsmål*

53 Med det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om forordningens artikel 27 skal fortolkes således, at den giver mulighed for at indlede en sekundær insolvensbehandling i den medlemsstat, hvor alle skyldnerens aktiver befinder sig, når hovedinsolvensbehandlingen forfølger et beskyttelsesformål.

54 Indledningsvis bemærkes, at svaret på dette spørgsmål kun kan være relevant for løsningen af tvisten i hovedsagen, såfremt den hovedinsolvensbehandling, der er indledt i Frankrig, fortsat verserer, hvilket det, henset til besvarelsen af det første spørgsmål, tilkommer den forelæggende ret at fastslå.

55 Mens forordningens artikel 27, første punktum, bestemmer, at indledningen af en hovedinsolvensbehandling i en medlemsstat gør det muligt at indlede en sekundær insolvensbehandling på en anden medlemsstats område, hvor skyldneren har et forretningssted, fastsætter den dog ingen sondring i forbindelse med hovedinsolvensbehandlingens formål.

56 Den samme generelle ordlyd kan genfindes i forordningens artikel 3, stk. 3, som bestemmer, at når der er indledt en hovedinsolvensbehandling, bliver enhver insolvensbehandling, som senere indledes af en ret, der baserer sin kompetence på tilstedeværelsen af skyldnerens forretningssted, en sekundær insolvensbehandling.

57 Disse bestemmelser skal dermed forstås således, at de tillader, at der indledes en sekundær insolvensbehandling, også når hovedinsolvensbehandlingen – i lighed med den franske beskyttelsesprocedure – har et beskyttelsesformål.

58 Den fortolkning, som Christianapol og den franske regering har anlagt, hvorefter indledningen af en hovedinsolvensbehandling med et beskyttelsesformål er til hinder for indledningen af en sekundær insolvensbehandling, er i strid med den plads, som sekundære insolvensbehandlinger gives i henhold til den ordning, der er indført ved forordningen, og er i øvrigt uforenelig med de omhandlede bestemmelsers ordlyd. I denne forbindelse skal det fremhæves, at selv om de sekundære insolvensbehandlinger bl.a. har til formål at sikre beskyttelsen af lokale interesser, kan de ligeledes forfølge andre formål, således som det fremgår af 19. betragtning til forordningen. Af denne grund kan sekundære insolvensbehandlinger indledes på begæring af kuratoren for hovedinsolvensbehandlingen, når denne foranstaltning tjener til at opfylde interessen i en effektiv forvaltning af boet.

59 Som den forelæggende ret har fremhævet, forholder det sig dog ikke desto mindre således, at indledningen af en sekundær insolvensbehandling, som i henhold til forordningens artikel 3, stk. 3, skal være en likvidation, risikerer at være i strid med det formål, som forfølges med en hovedinsolvensbehandling af beskyttende art.

60 Herved bemærkes, at forordningen fastsætter et antal ufravigelige regler om samordning, der – således som det fremgår af 12. betragtning til forordningen – skal sikre den nødvendige ensartethed i Fællesskabet. Som det er anført i 20. betragtning til forordningen, har hovedinsolvensbehandlingen inden for denne ordning forrang for den sekundære insolvensbehandling.

61 Kurator for hovedinsolvensbehandlingen råder således over visse prærogativer, som giver ham mulighed for at øve indflydelse på den sekundære insolvensbehandling, således at denne ikke skader beskyttelsesformålet med hovedinsolvensbehandlingen. I medfør af forordningens artikel 33, stk. 1, kan kurator for hovedinsolvensbehandlingen anmode om udsættelse af likvidationen i et tidsrum, der ganske vist er begrænset til tre måneder, men som kan forlænges for tidsrum af samme længde. I medfør af forordningens artikel 34, stk. 1, kan han foreslå at afslutte den sekundære insolvensbehandling ved en saneringsplan, en tvangsakkord eller en tilsvarende foranstaltning. I

henhold til forordningens artikel 34, stk. 3, er det under en udsættelse som omhandlet i samme forordnings artikel 33, stk. 1, kun kurator for hovedinsolvensbehandlingen eller skyldneren med kurators samtykke, som er bemyndiget til at fremsætte et sådant forslag.

62 I medfør af princippet om loyalt samarbejde i artikel 4, stk. 3, EU, påhviler det den ret, som har kompetence til at indlede en sekundær insolvensbehandling, ved anvendelsen af disse bestemmelser at tage hovedinsolvensbehandlingens formål i betragtning og at tage hensyn til forordningens opbygning, der har til formål, således som det er anført i denne doms præmis 45 og 60, at sørge for, at grænseoverskridende insolvensbehandlinger kan afvikles effektivt ved hjælp af en ufravigelig samordning af hovedinsolvensbehandlingen og de sekundære insolvensbehandlinger, som sikrer hovedinsolvensbehandlingens fortrinsret.

63 Det tredje spørgsmål skal derfor besvares med, at forordningens artikel 27 skal fortolkes således, at den giver mulighed for at indlede en sekundær insolvensbehandling i den medlemsstat, hvor skyldneren har et forretningssted, selv om hovedinsolvensbehandlingen forfølger et beskyttelsesformål. Det påhviler den ret, som har kompetence til at indlede en sekundær insolvensbehandling, at tage hovedinsolvensbehandlingens formål i betragtning og at tage hensyn til forordningens opbygning under overholdelse af princippet om loyalt samarbejde.

*Det andet spørgsmål*

64 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om forordningens artikel 27 skal fortolkes således, at den ret, der skal behandle en begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling, ikke kan undersøge, om skyldneren, mod hvem der er indledt en hovedinsolvensbehandling i en anden medlemsstat, er insolvent, selv hvis nævnte hovedinsolvensbehandling forfølger et beskyttelsesformål.

65 Forordningens artikel 27, første punktum, bestemmer, at når der er indledt en hovedinsolvensbehandling i en medlemsstat, »kan der […] indledes« en sekundær insolvensbehandling i en anden medlemsstat, hvor skyldneren har et forretningssted, »uden at der i denne anden medlemsstat tages stilling til, om skyldneren er insolvent«.

66 Som generaladvokaten har erkendt i punkt 75 i forslaget til afgørelse, er den således anvendte ordlyd behæftet med en vis tvetydighed i forhold til spørgsmålet, om det ved indledningen af en sådan behandling ikke er nødvendigt, men dog muligt, at foretage en undersøgelse af skyldnerens insolvens, eller om det ikke er tilladt.

67 Under disse omstændigheder skal ordlyden af forordningens artikel 27, første punktum, fortolkes i lyset af forordningens generelle opbygning og formål, som den er en del af (jf. i denne retning dom af 19.6.1980, sag 803/79, Roudolff, Sml. s. 2015, præmis 7).

68 I denne forbindelse bemærkes, som det er fastslået i denne doms præmis 32, at forordningen kun finder anvendelse på bobehandlinger som følge af insolvens. Hvad angår de kriterier, som konkret gør det muligt at fastslå, at en sådan situation foreligger, henviser forordningen til national ret i stedet for at definere begrebet insolvens. Heraf følger, at det med henblik på indledning af en hovedinsolvensbehandling er påkrævet, at den kompetente ret forudgående har efterprøvet, om skyldneren er insolvent i henhold til dens nationale lovgivning.

69 Det bemærkes ligeledes, at i medfør af forordningens artikel 16, stk. 1, anerkendes en hovedinsolvensbehandling, der er indledt i en medlemsstat, af alle de øvrige medlemsstater, så snart den får virkning i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt.

70 Som den spanske og den franske regering har gjort gældende, er den vurdering, som er foretaget vedrørende skyldnerens insolvens af den ret, der har kompetence til at indlede en hovedinsolvensbehandling, under disse omstændigheder bindende for de retter, der eventuelt skal behandle en begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling.

71 Denne fortolkning er den eneste, hvormed det er muligt at undgå de uundgåelige vanskeligheder, som ville følge af, at de forskellige retter, i mangel af en definition af begrebet insolvens i forordningen, anvender afvigende nationale opfattelser af begrebet insolvens. Som den franske regering har anført, skal insolvensen desuden gøres til genstand for en samlet vurdering i forhold til skyldnerens formueforhold, således som de foreligger i deres helhed i alle medlemsstaterne, og ikke for enkeltstående vurderinger, der begrænser sig til at tage hensyn til de aktiver, der befinder sig på et givent område.

72 Vurderinger, der afviger fra en ret til en anden, er uforenelige med formålet om, at grænseoverskridende insolvensbehandlinger skal kunne afvikles effektivt, som forordningen søger at virkeliggøre ved en samordning af hovedinsolvensbehandlingen og de sekundære insolvensbehandlinger under overholdelse af hovedinsolvensbehandlingens fortrinsret. I denne forbindelse bemærkes, således som det fremgår af denne doms præmis 58, at selv om bl.a. lokale kreditorer kan begære indledning af en sekundær insolvensbehandling, kan en sådan også begæres af kuratoren for hovedinsolvensbehandlingen, hvis det tjener til en mere effektiv forvaltning af skyldnerens bo.

73 Det skal dog understreges, at når den ret, der skal behandle en begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling, skal drage konsekvenserne af en konstatering om insolvens, der er foretaget inden for rammerne af hovedinsolvensbehandlingen, skal den tage formålene med nævnte hovedinsolvensbehandling i betragtning og tage hensyn til forordningens opbygning samt til de principper, som forordningen hviler på.

74 Det andet spørgsmål skal derfor besvares med, at forordningens artikel 27 skal fortolkes således, at den ret, der skal behandle en begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling, ikke kan undersøge, om skyldneren, mod hvem der er indledt en hovedinsolvensbehandling i en anden medlemsstat, er insolvent, selv hvis nævnte hovedinsolvensbehandling forfølger et beskyttelsesformål.

## Sagens omkostninger

75 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

1) **Artikel 4, stk. 2, litra j), i Rådets forordning (EF) nr. 1346/2000 af 29. maj 2000 om konkurs, som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 788/2008 af 24. juli 2008, skal fortolkes således, at det skal fastlægges i henhold til den nationale lovgivning i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt, på hvilket tidspunkt denne insolvensbehandlings afslutning indtræder.**

2) **Artikel 27 i forordning nr. 1346/2000, som ændret ved forordning nr. 788/2008, skal fortolkes således, at den giver mulighed for at indlede en sekundær insolvensbehandling i den medlemsstat, hvor skyldneren har et forretningssted, selv om hovedinsolvensbehandlingen forfølger et beskyttelsesformål. Det påhviler den ret, som har**

**kompetence til at indlede en sekundær insolvensbehandling, at tage hovedinsolvensbehandlingens formål i betragtning og at tage hensyn til forordningens opbygning under overholdelse af princippet om loyalt samarbejde.**

3) **Artikel 27 i forordning nr. 1346/2000, som ændret ved forordning nr. 788/2008, skal fortolkes således, at den ret, der skal behandle en begæring om indledning af en sekundær insolvensbehandling, ikke kan undersøge, om skyldneren, mod hvem der er indledt en hovedinsolvensbehandling i en anden medlemsstat, er insolvent, selv hvis nævnte hovedinsolvensbehandling forfølger et beskyttelsesformål.**

Underskrifter